

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

26-27 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

м. Запоріжжя

<i>Пацера М.В., Біловоденко В.Ю., Гусак В.М.</i> ПРИЧИНИ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ.....	229
<i>Пащенко І.В.</i> ДІТИ І ВІЙНА: ПОГЛЯД ДИТЯЧОГО ГАСТРОЕНТЕРОЛОГА.....	230
<i>Підкова В.Я., Соляник О.В.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ТЕОРІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ РЕСУРСІВ С.ХОБФОЛЛА В ПРАКТИЦІ ДИТЯЧИХ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	231
<i>Самарін Д.С.</i> ВПЛИВ УМОВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ПРОЦЕС РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ.....	233
<i>Самойленко О.В., Шамара М.О.</i> КОНФЛІКТ ЯК ПРИЧИНА РУЙНАЦІЇ КОЛЕКТИВУ.....	234
<i>Руднева В.Р., Сердюк Д.Г.</i> РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВІДНОВЛЕННЯ ПСИХІЧНОГО ТА СОМАТИЧНОГО ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ТА ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД БОЙОВИХ ДІЙ.....	236
<i>Сиромолот Г.Ю.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МЕДСЕСТРИНСТВА НА РІВНІ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ.....	237
<i>Харун І.Л.</i> ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ СТРЕСОВИЙ РОЗЛАД – ОДИН З ПРЕДИКТОРІВ РОЗВИТКУ ЗВИЧНОГО НЕВИНОШУВАННЯ ВАГІТНОСТІ У ЖІНОК, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ.....	239
<i>Shelestova L.P.</i> PERINATAL MENTAL HEALTH OF UKRAINIAN WOMEN AFFECTED BY WAR.....	241
<i>Шпакович А.О.</i> СИЛЬНІ ТА СЛАБКІ СТОРОНИ ВОЮЮЧИХ СТОРІН У «МИСТЕЦТВІ ВІЙНИ» СУНЬ-ЦЗИ: КЛАСИЧНА СТРАТЕГІЯ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	243
<i>Янішевський О.Л.</i> ПРОТИСТОЯННЯ ФІЛОСОФІЙ ЛЮБОВІ Й СТРАХУ: ПЕРЕОЦІНКА ІДЕНТИЧНОСТІ ЛЮДИНИ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	245
СЕКЦІЯ 9. МАЙБУТНЄ МЕДИЦИНИ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКЕ ПРОГНОЗУВАННЯ	
<i>Ковальов О.О.</i> ЕКСПОСОМІКА: НОВА НАУКОВА ОНКОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА В ЕПОХУ АНТРОПОЦЕНА.....	248
<i>Візір В.А., Деміденко О.В., Токаренко О.І., Токаренко О.О., Приходько І.Б.</i> МАЙБУТНЄ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ВІЙНИ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ТА ЕТИЧНІ ОРІЄНТИРИ.....	250
<i>Ганчева О.В., Грекова Т.А., Мельнікова О.В., Каджарян Є.В., Ісаченко М.І., Тихоновська М.А.</i> ЕТИЧНІ ДИЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ В МЕДИЦИНІ МАЙБУТНЬОГО.....	251
<i>Іванченко О.З., Мельнікова О.З., Мікаелян Г.Р.</i> ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ: ПОРІВНЯННЯ ОСОБИСТІСНОГО ТИПУ ТА ОБРАНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ.....	254
<i>Іріоглу Ю.О.</i> ФУТУРИСТИЧНІ ОБРАЗИ МЕДИЦИНИ В СУЧАСНІЙ МАСОВІЙ КУЛЬТУРІ.....	257
<i>Корнієнко О.О., Рябокони О.В., Оніщенко Т.С., Саліонов В.О.</i> ЦІФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ТЕЛЕМЕДИЦИНИ.....	259

Найбільш ймовірним виглядає розвиток гібридної моделі медичної системи, у якій технології та людський фактор доповнюють один одного. Водночас виникає потреба формування нової цифрової етики, яка регулюватиме використання алгоритмів, захист персональних даних та запобігання соціальній нерівності. У перспективі майбутнє охорони здоров'я залежатиме не лише від технічного прогресу, а й від здатності суспільства відповідально інтегрувати інновації, забезпечити їх справедливий розподіл та зберегти гуманістичну сутність медичної професії.

Список використаних джерел

1. Against Scientism: Corrupted Science and the Fight for Medicine's Soul / L.R. Milgrom // *Complementary Medicine Research*. – 2021. – Vol. 28, No. 1. – P. 56–63. <https://doi.org/10.1159/000510229>.
2. Doing Philosophy and the Future of the “Good Doctor” Paradigm / F. Tucker // *Medicine, Health Care and Philosophy*. – 2025. – Vol. 28, No. 4. – P. 669–677. <https://doi.org/10.1007/s11019-025-10294-3>.
3. Editorial: It's Difficult to Make Predictions, Especially About the Future: Risk Calculators Come of Age in Child Psychiatry / D.P. Dickstein // *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*. – 2021. – Vol. 60, No. 8. – P. 950–951. <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2020.12.029>.

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ: ПОРІВНЯННЯ ОСОБИСТІСНОГО ТИПУ ТА ОБРАНОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

*Іванченко Олена Зенонівна, кандидат біологічних наук, доцент;
Мельнікова Оксана Зенонівна, кандидат біологічних наук, доцент;
Міхаєлян Геннадій Ромеович, старший викладач,
кафедра медичної фізики, біофізики і вищої математики
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Анотація. В статті розглядається важливість аналізу професійних схильностей студентів в системі їх професійного становлення як майбутніх лікарів. Показано необхідність врахування психологічних особливостей задля найкращого вибору фахового напрямку в обраній професії.

Ключові слова: професія, лікарські спеціальності, методика Дж. Голланда

Актуальність. Вибір професії — це без перевершення одне з найважливіших рішень у житті людини, адже на роботі ми проводимо більшу частину нашого свідомого часу. Давньокитайському філософу Конфуцію належать такі слова: «Обери собі роботу до душі, і тобі не доведеться працювати жодного дня у своєму житті». Якщо людина займається любимою справою, якщо робота приносить задоволення, то це надає енергію і допомагає досягти справжнього успіху, який вимірюється не лише кар'єрними здобутками чи статусом, а передусім внутрішнім відчуттям щастя та самореалізації. Праця перестає бути обов'язком, коли людина відчуває співпадіння внутрішніх цінностей, природних нахилів, власного психологічного типу з обраною спеціальністю, зі щоденною професійною діяльністю. Особливої актуальності це питання набуває при виборі професії «лікар», адже коли медик відчуває себе на своєму місці, він може бути максимально ефективним, а й ще, він має захист від професійного вигорання. Для медичної освіти є ще один дуже важливий етап професійного становлення особистості, а саме вибір медичного фаху. На першому курсі майбутні медики часто перебувають під впливом ідеалізованих уявлень про свою професію. Задачею професорсько-викладацького складу кафедр, на яких вивчаються фундаментальні дисципліни, вже на початку навчання лікарів, з перших курсів знайомити студентів з можливими майбутніми спеціальностями, які вони зможуть обрати після закінчення університету. Прикладом такої профорієнтаційної роботи серед першокурсників в Запорізькому державному медико-фармацевтичному університеті є співпраця кафедри медичної фізики,

біофізики і вищої математики і Університетської клініки. Студенти після опанування дисципліни «Медична і біологічна фізика» відвідують медичний заклад, де знайомляться з медичними спеціальностями лікаря-рентгенолога, лікаря-УЗД-діагностики, лікаря-офтальмолога, лікаря-дерматолога та з іншими медичними фахами. Такі заходи сприяють знайомству з багатовекторною професією лікаря, а також змушують аналізувати свої індивідуально-психологічні особливості вимогам конкретної медичної спеціалізації. Ще одним способом допомогти студентам перших курсів визначитися з майбутньою спеціальністю є проведення різноманітних конференцій, семінарів з презентацією різних лікарських напрямків, запрошенням провідних спеціалістів різних галузей медицини, а також проведення анкетувань для виявлення мотивів вибору професії, тестів на визначення професійного типу особистості.

Мета дослідження: Виявити ступінь відповідності між домінуючими психотипами студентів, які навчаються на першому і другому курсах за методикою Дж. Голланда та їхніми планами щодо майбутньої спеціалізації.

Методи: У дослідженні використано комплексний підхід, що включає анкетування для виявлення мотивів вибору професії та адаптований тест на визначення професійного типу особистості.

Основна частина: «Професійне становлення є складовою частиною, етапом загального розвитку особистості, як відомо, воно вміщує в себе чотири основні стадії: професійні наміри, професійне навчання, входження в професію та більш-менш повна реалізація особистості в праці» [1]. На етапі пізнання самого себе починається формування психологічної готовності до професійної самоіндефікації. «Цілями даного етапу є: розвиток уміння усвідомлювати свої наміри, бажання; навчитися уважно ставитися до своїх почуттів» [2]. Метою нашого дослідження було вивчення професійних намірів на етапі вибору спеціальності у вже обраній професії «лікар», а також визначення відповідності професійних намірів і психологічної готовності для їх реалізації. В опитуванні взяли участь 139 студентів 1 курсу, 2 курсу скороченого терміну навчання, 2 курсу нормативного терміну навчання. Перша група питань стосувалася мотивам обрання професії лікар. Більша частина опитаних, що склало 77% від всіх, які взяли участь в анкетуванні, зазначила, що вибір медицини був виключно самостійним, власним бажанням, 15% майбутніх медиків радилися з батьками і рішення вступити в медичний ЗВО було спільним, при цьому були і такі студенти, які визнали, що обрання майбутньою професії більшою мірою була порадою/наполяганням батьків, таких було 4% з опитаних. Більша половина учасників анкетування зазначила, що в їх родині вони перші медики (65%), всі інші мають в сім'ї лікарів і це батьки, бабусі, дідусі, тітки та ін. Обрати професійною діяльністю медицину вирішили в основному з таких причин: бажання допомагати людям (100 студентів), Високий соціальний статус професії (60 опитаних), можливість високого заробітку в майбутньому (51 студент). 16 % опитаних визначили, що вибір професії пов'язаний з цікавістю до природничих наук. Аналіз відповідей на наступну групу питань дає змогу визначити, яку спеціальність вже обрали для себе майбутні лікарі. Результати дослідження показали, що 74% опитаних мають кілька варіантів щодо майбутньої спеціалізації, 5% поки не мають жодного уявлення про те, в якій лікарській спеціальності вони можуть реалізуватися. Серед мотивів, які є провідними для обрання свого професійного напрямку студенти називали: 1. Мені подобається характер роботи (відповіли 70% респондентів); 2. Це перспективно з точки зору фінансів (12% опитаних); 3. Мені подобається допомагати певній категорії пацієнтів (діти, люди похилого віку) відповіли 18% студентів. За результатами анкетування можна визначити, що переважна частина студентів зробила усвідомлений і самостійний вибір професії, що «забезпечує професійний розвиток особистості на подальших етапах професійного самовизначення» [3]. Цікавим виявилось питання: чи готові Ви змінити свій вибір, якщо під час навчання зрозумієте, що Ваш психотип підходить для іншої галузі? Гнучку позицію в цьому питанні мають 55% опитаних: так, я буду шукати те, що мені справді ближче, відповіли вони. Але є такі студенти (37% опитаних), що відповіли: ні, піду туди, куди планував спочатку, попри труднощі. За допомогою

тестування цієї ж групи студентів за методикою Дж. Голланда (адаптований тест) визначався професійний тип особистості майбутніх медиків. «Доктор Джон Л. Голланд був видатним психологом, відомим своєю впливовою теорією професійної особистості та робочого середовища. Ця теорія класифікує людей на шість типів особистості - реалістичний, дослідницький, художній, соціальний, підприємницький та традиційний - разом відомі як модель RIASEC» [1, 2]. Методика Голланда використовується для професійного самовизначення, тест допомагає зрозуміти, з точки зору психологічних особливостей, які фахові напрямки підходять найкраще конкретній людині. Типи Голланда у медичній сфері: **R - реалістичний** (Realistic): орієнтований на роботу руками та з обладнанням (спеціалізації: хірургія, анестезіологія, ортопедія, стоматологія, реабілітологія); **I - дослідницький** (Investigative): схильний до аналізу, вирішення складних завдань та науки (спеціалізації: діагностика, інфекційні хвороби, генетика, патоморфологія, лабораторна медицина); **A - артистичний** (Artistic): потребує самовираження та інтуїтивного підходу (спеціалізації: пластична хірургія, дерматологія, психіатрія (де потрібна висока емпатія та креативність у підходах)); **S — соціальний** (Social): Орієнтований на допомогу людям, спілкування та навчання (спеціалізації: педіатрія, сімейна медицина, паліативна допомога, медсестринство), **E - підприємницький** (Enterprising): схильний до лідерства, управління та прийняття рішень (спеціалізації: адміністрування лікарень, приватна медична практика, менеджмент охорони здоров'я); **C - конвенційний** (Conventional): орієнтований на порядок, деталі та чіткі алгоритми (спеціалізації: епідеміологія, фармакологія, медична статистика, радіологія). Студентам було запропоновано твердження, які згруповані по напрямках типу особистості. Треба було обрати з них такі, що підходять їм (можна декілька), якщо таких немає, то можна взагалі пропустити цю групу. За результатами опитування було виявлено, що близько 70% майбутніх медиків зробили вибір, який корелює з їхніми психологічними схильностями (особливо це стосується вибору хірургічного напрямку). Виділено три основні групи. **Група 1 (R+E) «Лідери і хірургі»:** студенти показали високі бали в реалістичному і підприємницькому типах. Вибір спеціальностей хірургія, ортопедія, травматологія ідеально співпадає з психологічним типом. **Група 2 (I+C) «Інтелектуальні діагности»**, вони обирали спеціальності ендокринологія, неврологія; **Група 3 «Соціальні цілителі» (S+I; S+R) –** це студенти, для яких допомога людині є головним мотивом. Серед спеціальностей, які обрали ці студенти були акушер-гінеколог, дерматовенеролог. Вибір спеціальностей де потрібний довгий контакт з пацієнтом у студентів з таким профілем є досить вдалий. Але поряд з цим виявлено і «проблемні зони»: близько 15 % опитаних показали рівномірний розподіл балів між усіма типами або занадто низькі показники (все по 1). Це може свідчити про кризу самовизначення, або формальний підхід до анкетування. Окрім того, спостерігається дефіцит конвенційності у студентів, які обрали спеціальність анестезіологія, тобто таку професію, яка потребує чіткого дотримання протоколу.

Висновок. Професійне самовизначення відіграє провідну роль в реалізації людини у професії. Лікар, який відчуває себе «на своєму місці», не тільки демонструє високу ефективність, а й має захист від професійного вигорання. Відчуття щастя від роботи виникає там, де є баланс між можливостями, бажаннями і реалізації своєї потреби бути потрібним людям. Саме тому глибокий аналіз професійних схильностей на етапі вибору спеціалізації є ключем до виховання не просто фахівців, а щасливих і цілісних особистостей.

Список використаних джерел

1. Теорія і практика професійного самовизначення. //Психолого-педагогічний практикум. - Методичний посібник. — К.: ПП «Дірект Лайн — С. 4-16.
2. Сміла Н. В. Досвід формування психологічної готовності майбутнього лікаря до професійної діяльності / Н.В. Сміла, О.О. Лазуренко // Психологічний часопис. - 2017. - № 3. - С. 117-134. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psch_2017_3_13.
3. Психологія професійної діагностики та професійного консультування: практичний посібник / Ігнатович О. М., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М.; за ред. О. М. Ігнатович. — Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. - 225 с.